

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISSUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

ONKOLOGINĖS LIGOS

PARENGĖ – VISSUOMENĖS SVEIKATOS SPECIALISTĖ ASTA TUMONYTĖ

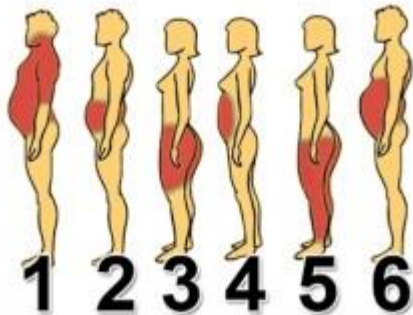
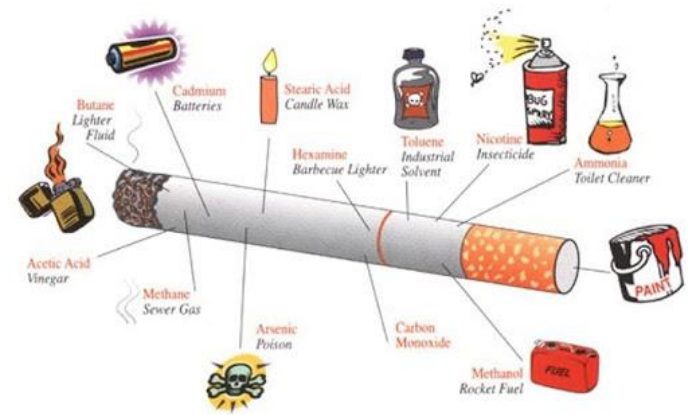
2020 m. Rokiškis

ONKOLOGIJA – KAS TAI?

- **Onkologija** - medicinos šaka, tirianti navikus.
- **Navikas**, *blastoma* (gr. *blastos* – užuomazga), neoplasma (gr. *neoplasma* – naujas darinys) – tai pakitusių, neribotai besidauginančių organizmo ląstelių darinys. Navikinio audinio esmė – paveldimi ląstelių pokyčiai.
- Skiriami **gerybiniai** ir **piktybiniai** navikai. Piktybiniai navikai apibūdinami terminu “vėžys”, (lot. *cancer* – vėžys).

DAŽNIAUSI VĖŽIO SUKĖLĖJAI

- Alkoholis
- Rūkymas
- Stresas
- Neigiamos emocijos (pyktis, pavydas)
- Atsvoris
- Darbas užterštoje vietoje

NAVIKO STADIJA

- Tai dažniausiai yra pats svarbiausias veiksnys, lemiantis, koks bus vieno ar kito vėžinio susirgimo gydymo metodas, nuo naviko stadijos taip pat priklauso paciento galimybė pasveikti. Naviko stadija iš esmės nusako, kaip smarkiai vėžys yra paplitęs po organizmą.

Dažniausiai įvairios vėžio rūšys yra skirstomos į keturias stadijas:

- ***I stadijos*** navikai aptinkami tik jų susiformavimo vietose. Tai navikai, kurie nėra išplitę po kūną;
- ***II stadijos*** navikai jau būna išplitę į artimiausius audinius;
- ***III stadijos*** navikai yra labiau išplitę negu II stadijos navikai, dažnai į sritinius limfmazgius;
- ***IV stadijos*** navikai yra plačiai išplitę ir pažeidę kitus organus.

PAGRINDINIAI GERYBINIO NAVIKO SIMPTOMAI:

- Diskomforto pojūtis
- Nuovargis
- Karščiavimas
- Apetito praradimas
- Padidėjęs prakaitavimas naktį
- Svorio netekimas

VĖŽYS GALI IŠSIVYSTYTI:

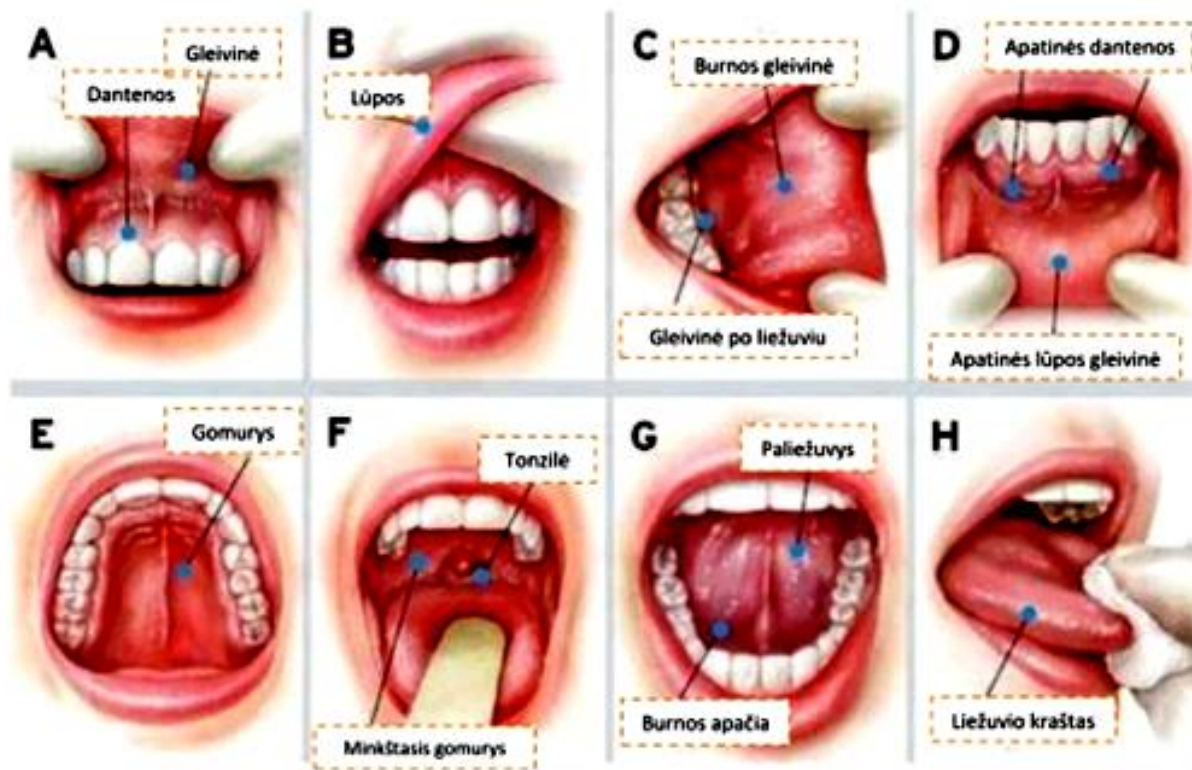
- Krūtyse
- Plaučiuose
- Skyd liaukėje
- Smegenyse
- Skrandyje
- Gimdoje
- Burnoje
- Kasoje
- Kraujyje
- Odoje

8 BURNOS VĖŽIO PREVENCIJOS ŽINGSNIAI

GALIMI BURNOS VĖŽIO SIMPTOMAI: BURNOJE GALI ATSIIRASTI PATINIMAS, PABURKIMAS, SUSTORĖJIMAS, GUZELIS ARBA ŠIURKŠTUS, ŽAIZDOTAS, ŠAŠUOTAS, NEGYJANTIS PLOTELIS. BURNOS VĖŽIUI BŪDINGA: BALTOS, RAUDONOS ARBA MARGOS ŽYMĖS BURNOJE. IVAIRŪS BURNOS GLEIVINĖS KRAUJAVIMAS, SKAUSMAS, TEMPIMO, DEGINIMO, JAUTRUMO AR TIRPIMO POJŪTIS BURNOJE.

APŽIŪRĖK! ATPAŽINK! APSILANKYK!

**PASTEBĖJUS BENT MENKIAUSIUS PAKITIMUS PASITARKITE SU
ŠEIMOS GYDYTOJU AR ODONTOLOGU**

Prostatos vėžio simptomai (dažnesnis nei įprastai noras šlapintis, jausmas, kad vis nepavyksta iki galo ištuštinti šlapimo pūslės)

Skyd liaukės vėžio simptomai (padidėję kaklo limfmazgiai, gerklės ar kaklo skausmas, Ilgalaikis kosulys, atsiradęs ne dėl peršalimo)

Smegenų vėžio simptomai (traukuliai, spaudimas ar galvos skausmas šalia naviko, Iniciatyvos praradimas)

Krūtų vėžio požymiai (kraujingos išskyros iš spenelio, spenelio ar odos aplink jį bėrimas, patinimas ar gumbelis pažastyje)

VĖŽINĖS LĄSTELĖS

Tai pakitusios organizmo ląstelės, įgijusios nenormalių savybių: jos neribotai ir nevaldomai dauginasi, perauga gretimus audinius bei migruoja į kitas organizmo vietas (metastazuoja).

Pagal ląstelių kilmę, sandarą ir savybes išskiriama: kraujo vėžiai, nervų sistemos, kvėpavimo sistemos, virškinimo trakto, inkstų, vyriškosios bei moteriškosios lytinių sistemų, odos, akių – nosies - gerklės sistemos, endokrininės sistemos, griaučių ir raumenų bei kitokie navikai.

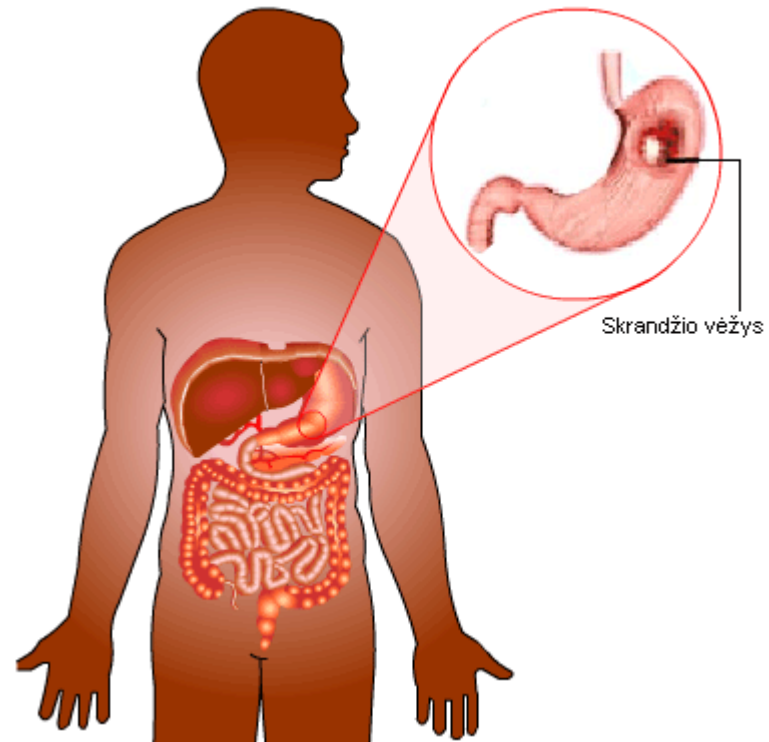
DAŽNIAUSIAI TAIKOMI VĖŽIO GYDYMO METODAI:

- CHIRURGINIS VĖŽINIO AUDINIO
- PAŠALINIMAS
- ŠVITINIMAS (RADIOTERAPIJA)
- HIPERTERMIJA
- GYDYMAS PRIEŠVĖŽINIAIS VAISTAIS

VĒŽYS GALI IŠSIVYSTYTI ŠIUOSE ORGANUOSE:

1. Inkstų vėžys
2. Kepenų vėžys
3. Krūties vėžys
4. Makšties vėžys
5. Plaučių vėžys
6. Prostatos vėžys
7. Sėklidžių vėžys
8. Skrandžio vėžys
9. Šlapimo pūslės vėžys
10. Storosios žarnos vėžys ir t.t

GERYBINIAI IR PIKTYBINIAI NAVIKAI

Gerybiniai navikai dažniausiai nėra kenksmingi organizmui ir lengviau pašalinami. Kitaip tariant, tai nėra vėžys. Piktybinius navikus jau galime vadinti vėžiu. Ląstelės dauginasi nepaliaujamai, kenkia organams ir audiniams. Jos netgi gali ištrūkti iš pirminio piktybinio naviko, pasiekti kraujotaką ir limfinę sistemą, kitus organus ir audinius.

GRĖSMINGIAUSIOS ONKOLOGINĖS LIGOS

Plaučių vėžys: pagrindinė ligos priežastis – rūkymas bei tabako produktų naudojimas. Prisideda ir oro tarša (pvz., radono dujos, asbestas), pasyvus rūkymas, genetiniai faktoriai.

Tiesiosios žarnos vėžys: rizikos veiksniai yra neaktyvus gyvenimo būdas, netinkama mityba, labai retais atvejais prisideda ir genetika

Krūties vėžys: pirmieji vėžiniai pakitimai dažniausiai atsiranda pieno liaukose arba latakose, kuriuose motinos pienas keliauja į spenelius.

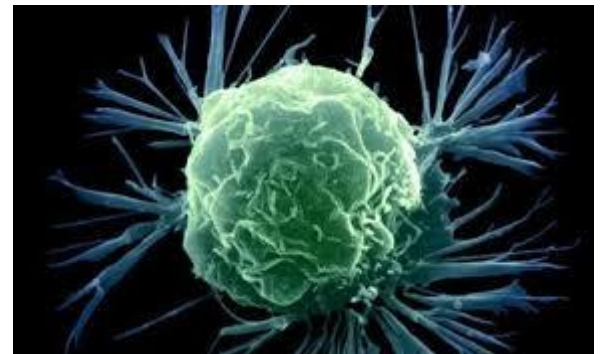

SERGANTIEMIEMS VĖŽIU TEIKIAMOS REABILITACIJOS PRIEMONĖS:

Medicininės (gydoma vaistais, vitaminais, judesiu, masažu);

Psichologinės (psichosomatinių sindromų korekcija, sveikatos siekimo nuostatos sudarymas, žalingų įpročių atsikratymo programa);

Pedagoginės (paciento išmokymas gyventi su negalia, sekti sveikatos būklę, vartoti vaistų, taisyklingai maitintis; mokomi ir šeimos nariai, kaip padėti sergančiajam vėžiu).

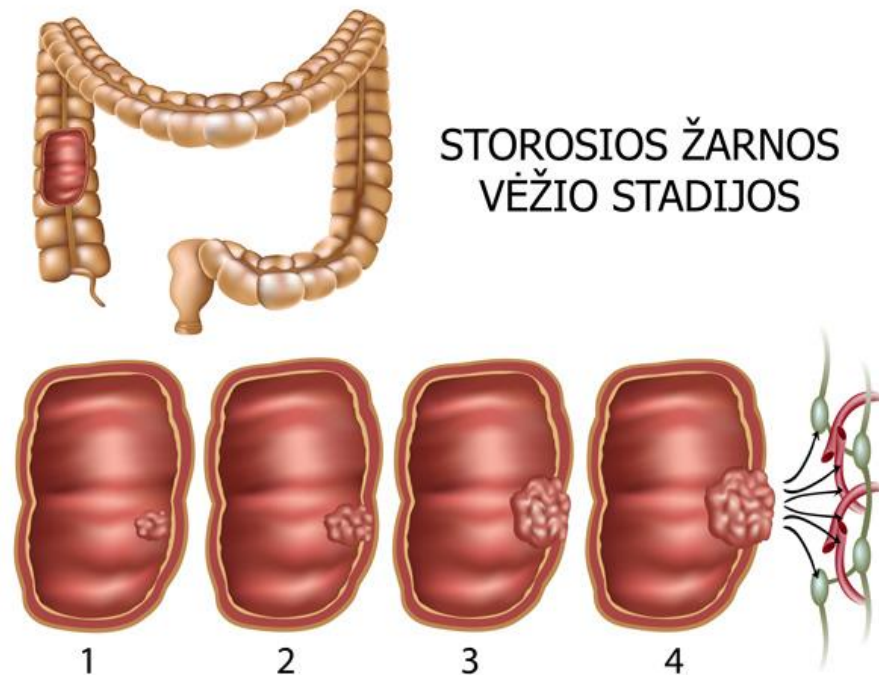
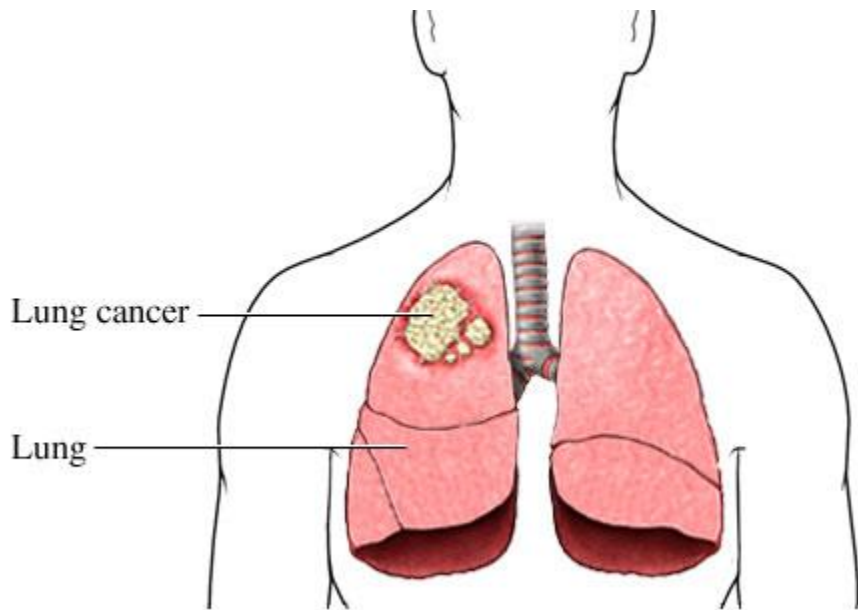

REABILITACIJA PO ONKOLOGINĖS LIGOS GYDYMO:

- Psichoterapija
- Kineziterapija
- Dietos terapija
- Medikamentinis gydymas

PLAUČIŲ IR STOROSIOS ŽARNOS VĖŽYS

PROFILAKTINĖS REKOMENDACIJOS:

Metimas rūkyti sumažina riziką susirgti, kadangi rūkymas yra 25-30% vėžio atvejų priežastis. Jei nemetama rūkyti, reikia vengti rūkyti greta kitų, nerūkančių, kadangi pasyvus rūkymas irgi ženkliai padidina riziką susirgti

Viršsvoris padidina riziką susirgti vėžiu, todėl reikia stengtis išlaikyti normalią kūno masę

Nuolatinis ir reguliarus fizinis krūvis, sportas, bet kokios rūšies fizinis aktyvumas sumažina riziką susirgti vėžiu. Rekomenduojama norma yra mažiausiai pusė valandos tris kartus per savaitę

Sveika mityba – pakankamas vaisių ir daržovių kiekis (bent 5 vienetai per dieną) sumažina vėžio riziką. Reikia vengti gyvulinės kilmės riebalų, kadangi jie riziką susirgti vėžiu padidina

Alkoholio vartojimas padidina vėžio riziką, jo kiekį maiste siūloma maksimaliai sumažinti

VĖŽIO PREVENCINĖS PROGRAMOS

Kviečiame nemokamai pasitikrinti pagal šias prevencines programas

Dėl krūties vėžio

kartą per 2 m.
pasitikrinti gali
moterys
nuo 50 iki 69 m. (imtina)

Dėl gimdos kaklelio vėžio

kartą per 3 m.
pasitikrinti gali
moterys
nuo 25 iki 59 m. (imtina)

Dėl storosios žarnos vėžio

kartą per 2 m.
pasitikrinti gali
vyrų ir moterų
nuo 50 iki 74 m. (imtina)

Dėl širdies ir kraujagyslių ligų

kartą per 1 m.
pasitikrinti gali
vyrų
nuo 40 iki 54 m. (imtina)
ir moterų
nuo 50 iki 64 m. (imtina)

Dėl prostatos vėžio

pasitikrinti gali
vyrų
nuo 50 iki 69 m. (imtina),
o jeigu šia liga sirgo tėvas
ar broliai – nuo 45 metų.

Kito pasitikrinimo datą
paskirs šeimos
gydytojas.

AČIŪ UŽ DĒMĒSĪ!!!

